

طراحی مدل مفهومی- راهبردی ترابری معاونت آماد و پشتیبانی ناجا مبتنی بر فراتحلیل کیفی پژوهش‌های انجام گرفته؛ ص ۴۵-۵۹

سید عزیز رفعتی اصل^۱، پیام مجلسی اردجانی^۲، بهنام قیومی محمدی^۳

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۷/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۰۶

چکیده

زمینه و پژوهش: ترابری در هر سازمان نقش مهمی در اطمینان بخشی فعالیت های آن سازمان را دارد. مجموعه فعالیت های حوزه ترابری کاری تخصصی و دارای اهمیت فراوان است که مورد قبول اکثریت متخصصان می باشد. در سال های گذشته فعالیت های پژوهشی فراوانی در حوزه ترابری صورت گرفته شده است. از آنجایی که یکی از وظایف اساسی مدیران، ارزیابی عملکرد سازمان خویش است تا بتوانند برنامه ریزی دقیقی برای ادامه مسیر خود داشته باشند لزوم ارزشیابی این پژوهش ها ضروری به نظر می رسد. یکی از انواع ارزشیابی ها فراتحلیل است که به ارزشیابی پژوهش های انجام شده در یک حوزه می پردازد. اهمیت روش فراتحلیلی تا جایی است که حتی می توان آن را یک رشته تخصصی محسوب نمود. از اهداف این تحقیق، جمع آوری و علامت گذاری اجزا و مؤلفه های مطالعات صورت گرفته در حوزه عملکرد پژوهش های مختلف حوزه ترابری معاونت آماد و پشتیبانی ناجا است. تلخیص پژوهش های قبلی، تعیین مسائل موجود در پژوهش های که نیاز به حل دارند، تعیین اموری که به نظر نمی رسد مساله و مشکل باشند، تعیین موضوع هایی که نیاز به پژوهش بیشتر دارند.

روش: تحقیق حاضر از نظر نوع کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است و روش تحقیق توصیفی است. ابزار گردآوری اطلاعات نیز مطالعات و اسناد کتابخانه ای می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر، تمامی مطالعاتی است که به بررسی ترابری در معاونت آماد و پشتیبانی ناجا پرداخته اند. در فراتحلیل، نمونه گیری نداریم و فراتحلیلگر در یک جست و جوی جامع تلاش دارد به تمامی پژوهش ها دست یابد. جامعه آماری این پروژه تعداد ۲۴ پژوهش مرتبط با حوزه ترابری معاونت آماد و پشتیبانی ناجا می باشد. روش نمونه گیری کل شمار و برابر با جامعه می باشد. پس در این پژوهش نمونه تحقیق همان جامعه آماری آن خواهد بود. در این پژوهش، رویکرد کیفی از فراتحلیل (کیفی) به کار گرفته شده است. برای تجزیه و تحلیل نتایج از نرم افزار اکسل استفاده گردیده است.

یافته ها: بسیاری از راهکارها و نتایج به اداره و فرد مرتبط در سازمان، ارجاع شده و به مرحله کاربست رسیده است، راهکارهای ارائه شده عموماً در سطح عملیاتی و برخی نیز در سطح راهبردی است؛ اکثر راهکارها مانند برون سپاری به شیوه های تخصصی و مطلوب جهت دار و قابل اعمال است.

کلمات کلیدی: ترابری، معاونت آماد و پشتیبانی ناجا، فراتحلیل کیفی.

۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. / rjavad33@yahoo.com

۲ کارشناس ارشد مهندسی صنایع- صنایع، دانشگاه یزد، یزد، ایران. / payam.majlesi@yahoo.com

۳ کارشناس مهندسی عمران- عمران، دانشگاه دارالفنون قزوین، قزوین، ایران. / behnam.gh90@gmail.com

مقدمه و بیان مسئله

در سال‌های اخیر با پیگیری سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه علمی، شاهد رشد قابل توجه تولیدات علمی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بوده‌ایم. در این بین معاونت آماج و پشتیبانی ناجا به عنوان قلب تپنده ناجا و تامین‌کننده اقلام و نیازمندی‌های ساختاری و کالایی ماموریتی ناجا، با ایجاد دفتر تحقیقات کاربردی، تمرکزی ویژه و خاص بر روی تحقیقات مورد نیاز ناجا در زمینه آماج و پشتیبانی، گامی بلند در رشد و توسعه علمی حوزه معاونت برداشته است. ولی آن‌چه که می‌تواند این رشد را به توسعه پایدار ناجا گره زده و موجب پویایی و اثر بخشی معاونت آماج و پشتیبانی شود، بکارگیری و تجاری‌سازی دستاوردهای علمی در جهت تعالی و رفاه ناجا است. مرکز تحقیقات کاربردی معاونت آماج و پشتیبانی ناجا یکی از چندین نهادی می‌باشند که در کنار سایر نهادهای تحقیقاتی ناجا اقدام به توسعه دانش و فناوری‌های نوین برای بخش‌های مختلف ناجا می‌کنند. در حقیقت رسالت علمی مرکز تحقیقات کاربردی معاونت آماج و پشتیبانی ناجا را می‌توان تحت عناوین اصلی تولید و انتقال نوآوری‌ها و دانش‌های کاربردی طبقه‌بندی نمود. در این مقاله در مورد ترابری و معاونت آماج و پشتیبانی ناجا، به روش فراتحلیلی به بررسی محتوای مقالات منتخب پرداخته و نتایج آن را در بخش بحث و نتیجه‌گیری بیان می‌کنیم. کلیه جداول و نمودارها می‌توانند در پوشش شکاف‌های موجود برای محققین بعدی موثر واقع شوند. یکی از وظایف اساسی مدیران، ارزیابی عملکرد سازمان خویش است. مدیران با انجام ارزشیابی عملکرد سازمان خود می‌توانند نقاط ضعف و قوت خود را تشخیص داده و سپس با برنامه‌ریزی‌های لازم، ضعف‌های آن را برطرف نموده و بدین وسیله به بهبود عملکرد سازمان کمک کنند. "ارزشیابی، عنصر اصلی نظام مدیریت است و بدون انجام ارزشیابی، مدیران نمی‌توانند مطمئن باشند که سازمان در مسیر اهداف و برنامه‌های از پیش تعیین شده در حرکت است، علاوه بر این، به علت عدم اطلاع از نقاط ضعف سازمان و استعدادهای آن نخواهند توانست دست به اقدامات اصلاحی لازم برای بهبود آن بزنند. معاونت آماج و پشتیبانی نیروی انتظامی ایران نیز به عنوان یک مجموعه و به عنوان یک سازمان نیازمند ارزشیابی عملکرد است.

یکی از زیر مجموعه‌های معاونت آماج و پشتیبانی ناجا، مرکز تحقیقات کاربردی معاونت آماج و پشتیبانی ناجا است که محصولات این مرکز تحت عنوان پایان‌نامه‌های کارشناسی‌ارشد و دکتری و انواع تحقیقات صنعتی و غیرصنعتی (اعم از کسری خدمت، پروژه و...) بخشی از پژوهش‌های نیروی انتظامی را تشکیل می‌دهد، و انبوهی از پژوهش‌های مختلف را شامل می‌شود و اینجاست که ضرورت بررسی کمی و کیفی پژوهش‌های انجام شده احساس می‌شود. پژوهش‌ها را می‌توان از نظر اهمیت عناوین، چارچوب مفهومی، اعتبار روش‌شناختی، شیوه تحلیل داده‌ها، کیفیت مرور بر ادبیات تحقیق و... مورد بررسی و ارزشیابی قرار داد. به علاوه پژوهش‌های انجام شده را می‌توان در ابعاد دیگر نیز

مطالعه و بررسی نمود. یکی از انواع ارزشیابی‌های بسیار مهم که جای آن در پژوهش‌های معاونت آحاد و پشتیبانی ناجا خالی است و در سایر سازمان‌ها و تحقیقات کشور به‌ویژه در زمینه تحقیقات علوم اجتماعی، در همه حوزه‌های علمی و پژوهش‌های مربوط به آن‌ها، کاربرد داشته و هزاران مورد از آن را می‌توان در حوزه‌های مدیریتی و غیرمدیریتی از جمله پزشکی، تعلیم و تربیت و سایر حوزه‌های علمی دیگر مشاهده نمود ((فرا تحلیل)) است که در واقع خود یک نوع پژوهش محسوب می‌شود ولی پژوهشی که به ارزشیابی پژوهش‌های دیگر می‌پردازد، به همین علت برخی از اندیشمندان این نوع پژوهش را ارزشیابی پژوهش‌ها یا ارزشیابی ارزشیابی‌ها نامیده‌اند. در این نوع پژوهش‌ها، پژوهش‌گر به ارزشیابی آن دسته از پژوهش‌های گذشته می‌پردازد که سوال پژوهشی مشترکی را مورد مطالعه قرار داده‌اند. با انجام این‌گونه پژوهش‌ها، علاوه بر بهره‌مند شدن از دستاوردهای آن‌ها می‌توان عملکرد نظام پژوهشی معاونت آحاد و پشتیبانی ناجا را در هر حوزه علمی و در هر موضوع خاص مورد ارزشیابی قرار داد. هنگامی که درباره یک موضوع خاص، پژوهش‌های متعددی صورت گرفته باشد، می‌توان همه آن پژوهش‌ها را مجدداً مورد مطالعه قرار داده و با یکدیگر مقایسه کرد و در واقع با استفاده از فنون آماری خاص، نتایج همه آن پژوهش‌ها را با یکدیگر تلفیق و ترکیب نموده و به یک نتیجه واحد رسید. چنین کاری، خود یک پژوهش مستقل محسوب می‌شود. تفاوت این نوع پژوهش با پژوهش‌های دیگر در این است که جامعه آماری در این‌گونه پژوهش‌ها، پژوهش‌های قبلی است و واحد پژوهش آن، هر یک از پژوهش‌های اولیه و مستقل پیشین است. در این نوع پژوهش به اطلاعاتی دست پیدا می‌کنیم که اطلاعات اولیه موجود در پژوهش‌های گذشته، آن را نشان نمی‌دهد. از این‌رو مسأله مورد بررسی در این پژوهش فراتحلیل پژوهش‌های انجام گرفته در معاونت آحاد و پشتیبانی ناجا در حوزه‌های ترابری می‌باشد.

ارتقاء کیفیت معاونت آحاد و پشتیبانی بدون پشتوانه تحقیق و پژوهش امکان ندارد، بهره‌مندی از پژوهش محوری در کیفی‌سازی سازمان نقش بسزایی دارد. یکی از اصول نظریه‌های مدیریتی این است که به ما یاد دهد که " چگونه هدف گذاری کرده، در مسیر صحیح قدم برداشته و زندگی خود را هدفمند کنیم؛ هر آنچه که به فرد در تحقق این امر کمک می‌کند، " یک اقدام اثربخش " است، اگر ما به همین مورد در سازمان عمل کنیم قطعاً موفقیت‌ها، تصاعدی رشد پیدا می‌کند و در غیر این صورت علاوه بر هدر دادن منابع، هیچ نوع پیشرفتی نیز حاصل نمی‌شود. این مجموعه، امین اموال و مسئول بهره‌ور کردن سازمان، اثربخش نمودن اقدامات نیرو و نیز بسیج امکانات برای انجام ماموریت‌ها است که البته رسیدن به هدف با شناختی که از محیط، شرایط و آینده دارد، محقق می‌شود. در صورتی که منابع به درستی و در جهت انجام ماموریت‌ها هدایت شود، قطعاً به پیشرفت نیروی انتظامی منجر می‌شود؛ عمده کارایی نیروی انتظامی، در گرو به فعالیت کارآمد و اثربخش حوزه آحاد و پشتیبانی است. اصلاح الگوی مصرف و تصحیح رفتار اسراف‌گرایانه از دغدغه-

های مقام معظم رهبری به شمار می‌آید که بارها تاکیدات فراوانی در این رابطه داشته‌اند که این امر نقش اساسی در ایجاد عدالت و پیشرفت کشور دارد؛ لازمه دستیابی به این مهم نیازمند فرهنگ‌سازی، تعامل و همگامی مسئولان و آحاد جامعه است. مدیریت صحیح هزینه و اصلاح الگوی مصرف و... تابعی از اقتصاد مقاومتی است. حرکت جدی و فراگیری در حوزه صرفه‌جویی و مدیریت مصرف و هزینه خواهیم داشت که البته نظارت و کنترل در این رابطه تعیین‌کننده است. ارتقاء کیفیت سازمان بدون پشتوانه تحقیق و پژوهش امکان ندارد، تحقیقات و مطالعات نیروهای فکور و اندیشمند در جهت کیفی‌سازی سطح سازمان نقش بسزایی دارد. مجموعه آماج و پشتیبانی یک حوزه دقیق پشتیبانی است که به نیروی انسانی برخوردار از دانش نیاز دارد. آنچه که موجب هم‌افزایی، هماهنگی و همسویی در سازمان می‌شود، نگاه معمارگونه در سازمان است؛ مجموعه آماج و پشتیبانی علاوه بر برخورداری از دیدگاه کلان، سند راهبردی و معماری آن نیز باید به روز باشد. مجموعه آماج و پشتیبانی، رشد خوبی داشته اما باید در آینده پیشرفت‌های بزرگ‌تری نیز داشته باشد البته هیچ‌کس نمی‌تواند منکر نقش تعیین‌کننده آماج در مأموریت‌های نیروی انتظامی باشد. با توجه به اهمیت توجه به پژوهش در معاونت آماج و پشتیبانی، پژوهش‌های زیادی توسط مراکز پژوهشی و دانشگاهی در قالب پروژه‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌های صورت گرفته است. در این پژوهش‌ها دغدغه اصلی، یافتن مهم‌ترین عوامل مؤثر بر عملکردهای مختلف معاونت آماج و پشتیبانی بوده است و هریک از این محققان، بر آن بوده‌اند تا عواملی که بیش‌ترین تاثیر را بر عملکردهای مختلف معاونت آماج و پشتیبانی را تبیین می‌نمایند و برنامه‌ریزی‌ها را برای افزایش میزان عملکرد ادارات مختلف معاونت آماج و پشتیبانی آنان بر مبنای این عوامل قرار دهند.

فرا تحلیل روشی آماری است که برای پاسخ به ناهمگونی‌های نتایج آماری مطالعات و یکدست کردن تلاش‌های پژوهشی به‌کار می‌رود. در واقع با تکنیک‌های آماری و پیشرفته فراتحلیل، نتایج متناقض آماری پژوهش‌هایی که به بررسی عوامل مؤثر بر عملکرد اداره ترابری معاونت آماج و پشتیبانی پرداخته‌اند، یکدست شده و به سردرگمی‌ها در خصوص روابط بین متغیرهای مستقل و عملکرد اداره معاونت آماج و پشتیبانی ناچار پایان داده می‌شود. به طور خلاصه در مورد ضرورت فراتحلیل و علل نیاز به این پژوهش در معاونت آماج و پشتیبانی ناچار می‌توان به شرح زیر ارائه نمود:

- ۱- حجم زیاد و فزاینده پژوهش‌های و نیاز به تلخیص آن‌ها و ترکیب نتایج این پژوهش‌ها؛
- ۲- احتمال وجود ناسازگاری، تعارض و تناقضاتی بین نتایج پژوهش‌های انجام شده و ضرورت حل این مسأله؛
- ۳- تعیین میزان اثر متغیر مستقل بر متغیر وابسته بر اساس پژوهش‌های موجود و مربوط به یک موضوع خاص؛

۴- تشخیص متغیرهای تعدیل کننده‌ای که رابطه بین متغیر مستقل و وابسته را تحت تأثیر قرار داده‌اند.

۵- تشخیص حوزه‌های پژوهشی مسأله‌دار

۶- تشخیص حوزه‌های پژوهشی خاصی که پژوهش‌گران به آن‌ها نپرداخته‌اند.

بنابر دلایلی که وجود فراتحلیل را در معاونت آما و پشتیبانی ناجا ضرورت می‌بخشید می‌توان به بیان هدف از انجام پژوهش فراتحلیل در این معاونت اشاره کرد: از اهداف این تحقیق، جمع-آوری و علامت‌گذاری اجزا و مؤلفه‌های مطالعات صورت گرفته در حوزه عملکرد پژوهش‌های مختلف معاونت آما و پشتیبانی است. هدف دیگر این تحقیق، تلفیق نتایج آماری فرضیات مشابه در خلال مطالعات مذکور، به شیوه فراتحلیلی می‌باشد. تلخیص پژوهش‌های قبلی، تعیین مسائل موجود در پژوهش‌هایی که نیاز به حل دارند، تعیین اموری که به نظر نمی‌رسد مساله و مشکل باشند، تعیین موضوع‌هایی که نیاز به پژوهش بیشتر دارند. هدف اصلی فراتحلیل در معاونت آما و پشتیبانی ناجا عبارت است از: تعیین اندازه کلی اثر متغیر مستقل بر روی متغیر وابسته در همه پژوهش‌های انجام شده موجود در حوزه ترابری و پیدا کردن متغیرهای تعدیل کننده‌ای که اثر متغیر مستقل را بر روی متغیر وابسته تحت تأثیر قرار می‌دهند.

پیشینه پژوهش

رکن‌الدین افتخاری و همکاران (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان ارزیابی فراتحلیل مقالات طرح-های هادی روستایی در ایران انجام دادند. به‌رغم اهمیت روزافزون و کاملاً بارز طرح‌های هادی روستایی به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین طرح‌های توسعه محلی سکونتگاه‌های روستایی در کشور و تلاش‌های صورت گرفته در زمینه مطالعه و ارزیابی این طرح، شکاف مطالعاتی (به‌ویژه در رابطه با ارزیابی فرآیندی) در این زمینه بسیار ملموس است. در این چارچوب پرسش‌های راهبردی این است که ارزیابی طرح‌های هادی روستایی در ایران در قلمرو کدام نسل ارزیابی قرار می‌گیرند، و چه میزان از پژوهش‌های انجام شده، عملکردی یا فرآیندی بوده‌اند؟ در واقع، هدف این پژوهش واکاوی اسنادی مقالات ارزیابی طرح‌های هادی روستایی در ایران، با تأکید بر معیارهای نسل چهارم ارزیابی، به شیوه فراتحلیل است. نتایج حاصله از تحلیل نشان می‌دهد که از لحاظ ارزیابی، ۴۵٫۴ درصد مطالعات انجام شده در نسل دوم (ارزیابی عملکردی)، و ۳۶٫۳ درصد در نسل اول قرار داشته و نسل‌های سوم و چهارم (ارزیابی فرآیندی) هر کدام ۹٫۱ درصد را به خود اختصاص داده‌اند. این امر بیانگر کم‌توجهی به ارزیابی فرآیندی پژوهش‌های مربوط به طرح‌های هادی روستایی در ایران است.

یاسینی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان فراتحلیل رابطه بین سبک رهبری با

سلامت سازمانی در سازمان‌های آموزشی ایران به ترکیب کمی نتایج پژوهش‌های انجام شده در حوزه ارتباط سبک رهبری با سلامت سازمانی در سازمان‌های آموزشی ایران و با استفاده از روش فراتحلیل و نرم‌افزار جامع فراتحلیل (CMA2) تعداد ۱۶ مقاله پرداختند. نتیجه فراتحلیل نشان داد که سبک رهبری با سلامت سازمانی رابطه‌ای بالاتر از حد متوسط دارد (با میانگین اندازه اثر ۰/۶۴۶). هم‌چنین سبک رهبری از میان ابعاد سلامت سازمانی با تاکید علمی با اندازه اثر (۰/۶۱) بیش‌ترین تاثیرگذاری را دارد.

پیران‌نژاد (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان فراتحلیلی بر پژوهش‌های مدیریت دانش در سازمان‌های دولتی ایران بررسی روند تحقیقات انجام‌شده در این حوزه مطالعاتی، تصویر جامعی از مطالعات این حوزه در سطح ملی ارائه شود تا بر اساس آن، توجه پژوهش‌گران به حوزه‌های مغفول باقی‌مانده جلب شود و در نهایت به توسعه‌یافتگی روز افزون این مفهوم در کشور یاری دهد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ۸۷ مقاله علمی پژوهشی است که در سال‌های ۱۳۹۴-۱۳۸۵ در کشور به چاپ رسیده‌اند. از میان این مطالعات، ۶۹ مقاله برای نمونه آماری انتخاب شد و بررسی روی این مقاله‌ها انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد بیش‌ترین پژوهش‌ها به ابعاد فرهنگ سازمانی و ساختار سازمانی در پروژه‌های مدیریت دانش در سازمان‌های دولتی توجه داشته‌اند و کم‌ترین مطالعات بر ابعادی همچون سرمایه فکری و زیرساخت‌های فنی تمرکز کرده‌اند. در انتها نیز پیشنهادهایی برای اصلاح روند مطالعاتی در این حوزه ارائه شده است.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر، روش فراتحلیل است. ابزار گردآوری اطلاعات نیز پرسشنامه معکوس می‌باشد. برای اطمینان از پایایی پرسشنامه معکوس از سه کدگذاری استفاده شده است. از میزان همبستگی بین کدها عدد مطلوب ($r=0/87$) به دست آمد که نشان‌دهنده میزان پایایی قابل قبولی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر، تمامی مطالعاتی است که به بررسی ترابری در معاونت آماج و پشتیبانی ناجا پرداخته‌اند. در فراتحلیل، نمونه‌گیری نداریم و فراتحلیل‌گر در یک جست‌وجوی جامع تلاش دارد به تمامی پژوهش‌ها دست یابد. جامعه آماری این مقاله تعداد ۲۴ پژوهش مرتبط با حوزه ترابری معاونت آماج و پشتیبانی ناجا می‌باشد. روش نمونه‌گیری کل‌شمار و برابر با جامعه می‌باشد. پس در این پژوهش نمونه تحقیق همان جامعه آماری آن خواهد بود. برای تجزیه و تحلیل نتایج از نرم‌افزار اکسل استفاده گردیده است.

نوع و سطح فراتحلیل

در این مقاله، فراتحلیل به شیوه‌ای توصیفی به ارائه یافته‌ها خواهد پرداخت. فراتحلیل، دربرگیرنده ترکیب کمی گزارش‌ها و نتایج پژوهش‌های مشابه، استخراج و جدول‌بندی فراوانی مشخصات پژوهش‌ها و بررسی روابط آماری میان متغیرهای پژوهش هاست. بر این اساس، این مقاله به دنبال تبدیل یافته‌های مطالعات مختلف به یک مقیاس مشترک است. از این رو می‌توان خلأهای نظری و پژوهشی را مشخص کرد تا به جهت دادن پژوهش‌های بعدی و جدید کمک کند (ولف، ۱۹۸۹: ۱۲۳ و ۱۲۶). در فراتحلیل موردی و اجمالی (در روش‌های کیفی)، بیشتر از آمارهای توصیفی استفاده می‌شود. مشخص کردن فراوانی، درصد فراوانی، فراوانی تجمعی و درصد فراوانی تجمعی، ترسیم نمودار میله‌ای و دایره‌ای برای نمایش نتایج از ارکان مهم محسوب می‌شوند.

ب) سیمای جامعه آماری و نمونه‌ها: در مجموع، ۲۴ پژوهش انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آماد و پشتیبانی ناجا در بازه زمانی ۱۳۸۹-۱۳۹۶ بوده است که کل این ۲۴ مورد در فراتحلیل بررسی می‌شود. روش نمونه‌گیری، به شیوه تمام‌شماری نمونه‌های در دسترس است. شایان ذکر است که منظور از جامعه آماری در پژوهش حاضر، پروژه، مقالات علمی پژوهشی، علمی ترویجی، کتاب و پایان‌نامه بوده است.

در ادامه نتایج بررسی‌های مقاله در دو بخش یافته‌های «توصیفی فراتحلیل» و «کیفیت و ارزیابی مقالات» ارائه خواهد شد. در این مقاله به کمک نرم‌افزار اکسل به بررسی فراتحلیل کیفی (توصیفی) پژوهش‌های ترابری معاونت آماد و پشتیبانی ناجا خواهیم پرداخت.

فرا تحلیل کیفی

در این قسمت به بیان نتایج حاصل از فراتحلیل می‌پردازیم.

جدول ۱: فراوانی و درصد نوع تحقیقات انجام گرفته حوزه ترابری در معاونت آماج و پشتیبانی ناجا

نوع	تعداد	درصد
مقاله	۹	۳۷,۵۰
پروژه	۴	۱۶,۶۷
تالیف و ترجمه	۷	۲۹,۱۷
پایان نامه	۲	۸,۳۳
ترجمه مقاله	۱	۴,۱۴
تالیف	۱	۴,۱۷
کل	۲۴	۱۰۰,۰۰

بر اساس جدول شماره یک می‌توان بیان کرد که نه مقاله، هفت تالیف و ترجمه، چهار پروژه، دو پایان نامه، یک ترجمه مقاله، یک تالیف در حوزه ترابری در معاونت آماج و پشتیبانی ناجا انجام شده است. بر اساس جدول شماره یک می‌توان گفت که بیشتر تحقیقات انجام گرفته در حوزه ترابری در معاونت آماج و پشتیبانی به صورت مقاله بوده است.

جدول ۲: فراوانی و درصد مقطع تحصیلی پژوهشگران در پروژه‌های انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آماج و پشتیبانی ناجا

مقطع	تعداد	درصد
کارشناسی	۲	۳۸,۳
کارشناسی ارشد	۱۲	۵۰
دکترا	۱۰	۴۱,۶۶
کل	۲۴	۱۰۰

جدول شماره دو فراوانی و درصد فراوانی مقطع تحصیلی پژوهشگران در پروژه‌های انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناا را نشان می‌دهد. بر این اساس تعداد پژوهشگران با مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد سه نفر بوده‌اند. که این امر بیان‌گر این است که همکاری‌ها فقط با پژوهشگران دارای مدرک دکتری و کارشناسی ارشد نبوده است، زیرا که برخی از امور موجود را به کمک دارندگان مقطع تحصیلی کارشناسی می‌توان در معاونت آما و پشتیبانی ناا پیاده‌سازی کرد.

جدول ۳: فراوانی و درصد تخصص تحصیلی پژوهش‌گران در پروژه‌های انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناا

رشته	تعداد	درصد
علوم انسانی	۱۸	۷۵
فنی مهندسی	۶	۲۵
کل	۲۴	۱۰۰

جدول شماره سه، فراوانی و درصد فراوانی رشته تحصیلی پژوهشگران در پروژه‌های انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناا را نشان می‌دهد. بر این اساس تعداد پژوهشگران با تخصص تحصیلی علوم انسانی ۱۸ نفر، و پژوهشگران دارای تخصص فنی و مهندسی، هشت نفر بوده‌اند. این امر بیان‌گر آن است که با توجه به وجود مسائل مختلف در معاونت آما و پشتیبانی ناا، الزام به استفاده از گرایش رشته‌های تحصیلی مختلف برای بررسی و تحلیل مسائل و مشکلات گوناگون معاونت آما و پشتیبانی ناا احساس می‌شود.

جدول ۴: فراوانی و درصد تحقیق‌های انجام شده در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناا به تفکیک دانشگاه

دانشگاه	تعداد	درصد
علوم انتظامی امین	۵	۲۰٫۸۳
امام حسین (ع)	۶	۲۵
دیگر دانشگاه‌های کشور	۱۳	۵۴٫۱۶
کل	۲۴	۱۰۰

جدول شماره چهار فراوانی و درصد فراوانی تحقیق‌های انجام شده در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا به تفکیک دانشگاه نشان می‌دهد. بر این اساس در مجموع تعداد پنج مورد توسط اعضای دانشگاه علوم انتظامی امین، شش مورد توسط اعضای دانشگاه امام حسین (ع) و ۱۳ مورد توسط اعضای دیگر دانشگاه‌های ایران انجام گرفته است.

جدول ۵: فراوانی و درصد کارفرمایان پژوهش‌های انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا

درصد	تعداد	کارفرما
۷۰,۸۳	۱۷	اداره کل ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا
۸,۳۳	۲	مرکز تحقیقات کاربردی معاونت آما و پشتیبانی ناجا
۴,۱۶	۱	معاونت آما و پشتیبانی، اداره کل تعمیرات
۸,۳۳	۲	مرکز مطالعات و پژوهش‌های پشتیبانی و مهندسی ناجا (کمیته تعمیرات)
۸,۳۳	۲	معاونت آما و پشتیبانی ناجا
۱۰۰	۲۴	کل

جدول شماره پنج فراوانی و درصد فراوانی کارفرمایان پژوهش‌های انجام گرفته در حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا را نشان می‌دهد. بر این اساس اداره کل ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا کارفرمای ۱۷ پژوهش، مرکز تحقیقات کاربردی معاونت آما و پشتیبانی ناجا کارفرمای دو پژوهش، معاونت آما و پشتیبانی ناجا کارفرمای دو پژوهش و اداره کل تعمیرات معاونت آما و پشتیبانی کارفرمای یک پژوهش بوده‌اند.

جدول ۶: تفکیک پژوهش‌های انجام شده در حوزه ترابری به سال

سال	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۶	کل
تعداد	۱	۲	۱	۶	۳	۵	۸	۲۴
درصد	۴,۱۶	۸,۳۳	۴,۱۶	۲۵	۱۲,۵	۲۰,۸۳	۳۳,۳۳	۱۰۰

جدول شماره شش تفکیک پژوهش‌های انجام شده در حوزه ترابری را به تفکیک سال نشان می‌دهد بر این اساس، بیشترین پژوهش‌ها در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۷ با تعداد ۱۳ پژوهش، سپس در سال ۱۳۹۴ با تعداد شش پژوهش و پس از آن در سال ۱۳۹۶ با تعداد چهار پژوهش می‌باشد. با توجه به جدول می‌توان گفت که بیشترین پژوهش‌ها در حوزه ترابری در معاونت آما و پشتیبانی ناجا بین سال‌های ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۷ انجام گرفته است.

جدول ۷: فراوانی و درصد تعداد پژوهشگران

تعداد پژوهشگران	۱ نفر	۲ نفر	۳ نفر	۴ نفر	کل
تعداد	۱۴	۱	۷	۲	۲۴
درصد	۵۸,۳۳	۴,۱۶	۲۹,۱۶	۸,۳۳	۱۰۰

جدول شماره هفت، فراوانی و درصد فراوانی تعداد پژوهشگران حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا را نشان می‌دهد. بیشترین تعداد با یک پژوهشگر به تعداد ۱۴ عدد بوده است. پس از آن تعداد سه پژوهشگر با هفت پژوهش، سپس تعداد چهار پژوهشگر با دو پژوهش و تعداد دو پژوهشگر با یک پژوهش قرار دارند.

جدول ۸: فراوانی و درصد فراوانی پژوهش‌های ترابری بر حسب حوزه پژوهشی

حوزه پژوهشی	تعداد	درصد
غیر صنعتی	۲۰	۸۳,۳۳
صنعتی	۴	۱۶,۶۶
کل	۲۴	۱۰۰

جدول شماره هشت، فراوانی و درصد فراوانی پژوهش‌های حوزه ترابری معاونت آما و پشتیبانی ناجا را بر حسب حوزه پژوهشی نشان می‌دهد. بر این اساس، تحقیقات صنعتی چهار مورد و تحقیقات غیرصنعتی ۲۰ مورد بوده‌اند.

نتیجه گیری و پیشنهادها

در فراتحلیل، ارزیابی شامل اظهار نظر درباره اعتبار پژوهش‌ها است. نتیجه این بررسی، امکان دسته‌بندی بین پژوهش‌های درجه اول و درجه دوم را فراهم می‌آورد. در فراتحلیل می‌توان برخی

خطاهای ممکن را بازنمایی و تصحیح کرد. هدف از دستیابی به خطاها، نشان دادن نقاط ضعف پژوهشگر خاصی نیست بلکه هدف، رسیدن به یک جمع‌بندی صحیح و نشان دادن خلاها و نیازهای پژوهشی است (روزنتال، ۱۹۹۱: ۶۹-۵۰). شاخص اصلی برای یافتن کیفیت و ارزیابی پژوهش‌ها بررسی سؤالات، فرضیات، اهداف و نتایج پژوهش‌ها در نظر گرفته شده است. همچنین در ارزیابی به تناسب موضوع، چارچوب نظری و روش شناسی پژوهش‌ها نیز توجه می‌شود که جنبه‌هایی از آن در بخش یافته‌های توصیفی فراتحلیل بررسی شد و در این بخش جنبه‌های تکمیلی لحاظ خواهد شد.

براساس «شاخص سه گانه بلیکی» سؤالات پژوهشی را می‌توان به لحاظ صوری (فرم) به سه دسته چپستی، چرایی و چگونگی تقسیم کرد (بلیکی، ۱۳۸۷: ۸۷). مقالات بررسی شده نشان می‌دهد که تمامی پژوهش‌ها از سطح اول سؤالات یعنی چپستی استفاده کرده‌اند. اما می‌توان در ادامه، مقالات را به چند دسته تقسیم کرد: الف) تعداد محدودی از آن‌ها و صرفاً به بررسی ماهیت و چپستی مدیریت و مرور ادبیات نظری موجود مرتبط به این مسئله پرداخته‌اند. ب) آن دسته از پژوهش‌هایی که از روش‌های کمی یا ترکیبی (کمی- کیفی) استفاده کرده‌اند، به سطح سؤالات چرایی رسیده‌اند و به علت کاوی یا تعلیل مسئله مدیریت پرداخته‌اند. ج) بخشی از این پژوهش‌های دسته دوم با گسترش دامنه پژوهش‌های خود درباره بسترها، شرایط تاریخی و فرآیند، دلایل، پیامدها و راهکارهایی برای بهبود، در سطح سؤالات چگونگی قرار دارند.

بیشتر تحقیقات انجام گرفته در حوزه ترابری در معاونت آماج و پشتیبانی به صورت مقاله بوده است. همکاری با پژوهش‌گران رشته‌های تحصیلی متنوع متناسب است و با توجه به وجود مسائل مختلف در معاونت آماج و پشتیبانی ناجا، الزام به استفاده از رشته‌های تحصیلی مختلف برای بررسی و تحلیل مسائل و مشکلات گوناگون معاونت آماج و پشتیبانی ناجا بیش از پیش احساس می‌شود. همکاری با پژوهش‌گران با تنوع گرایش رشته تحصیلی خوب بوده است و با توجه به وجود مسائل مختلف در معاونت آماج و پشتیبانی ناجا، الزام به استفاده از گرایش رشته‌های تحصیلی مختلف برای بررسی و تحلیل مسائل و مشکلات گوناگون معاونت آماج و پشتیبانی ناجا بیش از پیش احساس می‌شود. همکاری معاونت آماج و پشتیبانی ناجا با دانشگاه‌های نامی کشور مناسب بوده است و معاونت آماج و پشتیبانی ناجا فرصت بسیار مناسبی جهت استفاده از تجربیات اساتید و دانشجویان نخبه در کشور را دارا می‌باشد. تعداد استاد راهنماهای پژوهش‌ها بیشتر از میان اساتید دانشگاه علوم انتظامی یا دانشگاه‌های نظامی می‌باشند. تعداد استاد مشاورهای پژوهش‌ها بیشتر جزو دانشگاه علوم انتظامی یا دانشگاه‌های نظامی می‌باشند. تعداد ناظرین نسبت به تعداد پژوهش‌های حوزه ترابری معاونت آماج و پشتیبانی خوب بوده و به نظر می‌رسد بین افرادی تقسیم شده است که تخصص کافی داشته‌اند. پژوهش‌های انجام شده توسط مرکز تحقیقات

كاربردی معاونت آحاد و پشتیبانی به عنوان بازوی تحقیقاتی و پژوهشی این معاونت است، بسیار مناسب بوده و حاکی از توانایی‌های این مرکز بوده است. توجه به دانشجویان و نخبگان در حوزه ترابری معاونت بسیار خوب بوده است از آنجایی که دانشجویان و نخبگان دارای علم بروز و هوش بالایی هستند بكارگیری این افراد می‌تواند بسیاری از مشکلات معاونت را با علم روز حل نماید. تعداد پژوهش‌های گروهی انجام شده نشان‌گر توجه کافی به خرد جمعی و فنون کارگروهی در حوزه ترابری معاونت آحاد و پشتیبانی ناچار دارد. تحقیق‌ها چارچوب استاندارد را برای نگارش روش پژوهش خویش رعایت کرده‌اند و مشخصاً بسیاری از موضوعات برای پژوهش به صورت مناسبی استفاده شده است. از لحاظ مکانی به برخی ادارت مرتبط و مراکز استانی توجه ویژه شده است. مشخصاً از بسیاری از روش‌های نمونه‌گیری استفاده شده است. نمونه‌های مورد استفاده به گونه‌ای هستند که بتوان از نتایج حاصل از این نمونه‌ها نظریه‌های کاربردی و موثری برای بخش ترابری معاونت آحاد و پشتیبانی را تعریف کرد و تا حدود زیادی امکان از روش‌های مختلف تحلیل برای انجام تحقیقات استفاده شده است. بیشتر تحقیقات به استناد پرسشنامه بوده است. استفاده از دیگر روش‌های خبره‌سنجی مانند دلفی و ... در پژوهش‌های ترابری نیز استفاده شده است. تمرکز بر تحقیقات با استفاده از مدل‌های گوناگون بوده است و هر تحقیقی به دنبال همان روش بوده است. مبحث ترابری متغیرهای بسیاری در خود جای داده است که در تحقیقات ناچار از آن‌ها غفلت نشده است. چارچوب نظری برای بسیاری از تحقیقات رعایت شده است. مشخص است که تحقیقات اصول پیشینه پژوهش را رعایت کرده‌اند. و از کلماتی مانند بررسی، بدست آوردن، برای اولین بار و ... استفاده شده است، چنین کلماتی هنگامی به کار می‌روند که قصد پیاده‌سازی الگو یا مدلی مشخص که قبلاً به استاندارد تبدیل شده و مورد شناخت همگان است استفاده می‌شود. بیشتر نوآوری‌ها از پیاده‌سازی مدل‌های مختلف ناشی شده است، در این تحقیقات نوآوری‌های جدیدی مشخص شده و از فرمول‌های ریاضی قابل قبولی استفاده شده است.

در تحقیقات ترابری معاونت آحاد و پشتیبانی ناچار تعداد تحقیقات صنعتی چهار مورد و تعداد تحقیقات غیرصنعتی ۲۰ مورد بوده‌اند. بر این اساس می‌توان گفت که در حوزه ترابری بر تحقیقات صنعتی توجه کافی نشده است. در تحقیقات ترابری معاونت آحاد و پشتیبانی ناچار تمام تحقیقات به لحاظ هدف کاربردی بوده‌اند که تعداد ۱۰ پژوهش به لحاظ روش پیمایشی و تعداد ۱۴ پژوهش به روش‌های دیگری عمل کرده‌اند. در تحقیقات ترابری معاونت آحاد و پشتیبانی ناچار تعداد ۲۰ تحقیق دارای بیان مسأله، تعداد ۲۳ تحقیق دارای اهمیت و ضرورت تحقیق، تعداد ۲۴ تحقیق دارای اهداف تحقیق، تعداد ۲۱ تحقیق دارای سوال، تعداد ۲۴ تحقیق دارای روش، تعداد ۲۰ تحقیق دارای جامعه و نمونه آماری، تعداد ۲۰ تحقیق دارای تعریف واژگان تخصصی تحقیق، تعداد ۲۴ تحقیق دارای روش گردآوری اطلاعات و تعداد ۲۴ تحقیق دارای قلمرو تحقیق می‌باشند. در تحقیقات ترابری معاونت آحاد و پشتیبانی ناچار، روش کل‌شمار با ۱۸ بار استفاده، سپس روش تصادفی ساده با چهار بار استفاده و طبقه‌ای با دو بار

استفاده در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در تحقیقات ترابری، افراد جامعه آماری، یکبار ۹۲ نفر از فرماندهان، معاونین و مدیران کل و کارشناسان عالی‌آمد و پشتیبانی ناجا بودند، یکبار رؤسا، مدیران و کارشناسان ترابری و آمد و پشتیبانی بودند، یکبار رانندگان خودرویی به تعداد ۱۵۰ نفر از رده‌های صفی و ستادی ناجا از استان‌های تهران بزرگ فاتب، آذربایجان غربی، سیستان و بلوچستان، مازندران، هرمزگان بودند، شش بار مدیران و کارشناسان مرتبط با خرید و فروش خودرو در حوزه‌های معاونت آمد و پشتیبانی بودند، هشت بار معاونت‌ها، فرماندهی‌ها، اداری، قرارگاه‌ها و یگان‌های ویژه بودند، یکبار کارکنان معاونت آمد و پشتیبانی ناجا جامعه آماری ۱۳۰ نفر بودند، دو مدیران و کارشناسان مرتبط با خرید و فروش خودرو در حوزه معاونت آمد و پشتیبانی و معاونت ذی‌حسابی ناجا بودند، یکبار کارکنان فرماندهی دریابانی استان هرمزگان بودند، سه بار هم معاونین آمد، مدیران ترابری، مدیران نت حوزه آمد و پشتیبانی ناجا بودند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا حجم نمونه ۵۰۰ نفری و ۲۹۱ نفری بیشترین فراوانی را با دو بار حجم نمونه داشته‌اند. پس از آن حجم‌های نمونه ۵۰ نفری و ۹۷ نفری، ۱۰۸ نفری، با شانزده حجم نمونه داشته‌اند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا آمار توصیفی با ۱۷ بار استفاده و روش میانگین حسابی با ۱۷ بار استفاده بیشترین فراوانی را دارا می‌باشند. استفاده از روش‌های آزمون استنباطی با ۱۹ بار استفاده بیشترین فراوانی را دارا می‌باشد. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا پرسشنامه با ۲۶ بار استفاده بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است، مصاحبه با ۱۸ بار استفاده در رتبه دوم قرار گرفته است و بقیه روش‌های اسناد کتابخانه‌ای، مشاهده، فیش‌برداری، جلسه با خبرگان و بررسی اسناد و مدارک داده‌ها در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا ۱۸ بار از مدل مفهومی استفاده شده است. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا متغیرهای فرآیند‌های مدیریت دانش، خرید خودرو، آموزش، کاربران، دریابانی در ناجا و ... متغیرهای وابسته‌ای بوده‌اند که تاکنون در تحقیقات ترابری در نظر گرفته شده‌اند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا متغیرهای عوامل توسعه منابع انسانی، جهت‌گیری دانایی محور، فرهنگ مشارکتی، زیرساخت سیستم‌های اطلاعاتی، ارزیابی و انتقال دانش، الگوگیری، فروش خودروهای بلااستفاده خدمتی در ناجا، شناور، ماموریت و ... به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته شده‌اند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا ۲۴ تحقیق دارای چارچوب نظری بوده‌اند که از این تعداد ۲۱ تحقیق دارای تعاریف، ۲۰ تحقیق دارای مفاهیم و ۲۱ تحقیق دارای تاریخچه بوده‌اند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا ۲۲ تحقیق دارای پیشینه تحقیق بوده‌اند. در تحقیقات ترابری معاونت آمد و پشتیبانی ناجا پیشنهادهای بسیاری ارائه گردیده‌اند، و در کل نتایج اجرایی خوبی بدست آمده است. در انتها برخی از پیشنهادات مورد نیاز ارائه می‌گردد.

۱. تحقیقات از رویکرد ترجمه مقداری فاصله گرفته شود و وقت و هزینه تحقیقات ترجمه‌ای صرف تحقیقات پژوهشی گردد. ۲. از پژوهش‌گران دارای مدرک دکتری تخصصی بیش از این استفاده شود و پژوهش‌گران دارای مدرک کارشناسی نیز جهت پیاده‌سازی استانداردها و الگوهای مشخص جهانی شده، به صورت کارآموزی جذب گردند. ضمن اینکه شرایطی فراهم گردد تا از اساتید سایر دانشگاه‌ها نیز برای نظارت و راهنمایی بیشتر استفاده گردد. ۳. دفتر تحقیقات کاربردی معاونت آما و پشتیبانی ناجا تمرکز بیشتری بر روی تحقیقات حوزه ترابری داشته باشد. ۴. تحقیقات از نظر زمان انجام، بروز گردند زیرا که مسائل ۱۰ سال پیش با حال حاضر بسیار متفاوت هستند. ۵. به دانشجویان تحصیلات تکمیلی و نخبگان توجه ویژه‌ای در اجرای تحقیقات حوزه ترابری گردد. ۶. به تحقیقات صنعتی ترابری توجه بیشتری گردد. ۷. اقدام به پیاده‌سازی ترابری بهره‌ور در معاونت آما و پشتیبانی ناجا شود.

منابع

- افتخاری، عبدالرضا رکن‌الدین، خلیفه، پورطاهری، و رحمانی فضلی. (۲۰۱۸). *ارزیابی فرا تحلیلی مقالات طرح‌های هادی روستایی در ایران*. پژوهش‌های روستائی، ۹(۱)، ۲۶-۴۱.
- پیران نژاد. (۲۰۱۶). *فراتحلیلی بر پژوهش‌های مدیریت دانش در سازمان‌های دولتی ایران*. فصلنامه علمی-پژوهشی مدیریت دولتی، ۸(۲)، ۲۹۹-۳۲۴.
- محمدی، شیرکوه، نقی کمال خرازی، سید علی، کاظمی فرد، و پور کریمی. (۲۰۱۷). *مدیریت آموزش چند فرهنگی در مدارس ایران: فراتحلیلی کیفی*. مدیریت مدرسه، ۴(۲)، ۸۷-۱۰۷.
- یاسینی، عباس پور، حیدر، و نوروزی کوهدشت. (۲۰۱۶). *فراتحلیل رابطه بین سبک رهبری با سلامت سازمانی در سازمانهای آموزشی ایران*. پژوهش‌های رهبری و مدیریت آموزشی، ۲(۸)، ۹۷-۱۲۵.
- محمودی، صادقی، و فرزانه. (۲۰۱۸). *فراتحلیل اثربخشی روش‌های تدریس فعال بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان*. مجله مطالعات آموزش و یادگیری.
- عباسیان، قایمی پور، و نجاتی حاتمیان. (۲۰۱۸). *فراتحلیل رابطه بین رهبری تحولی مدرسه و رفتار شهروند سازمانی معلمان*. اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۳(۴)، ۱۲۱-۱۴۳.